

Szindbád óbudai sétái

Krúdy Gyula kettős évfordulójára

Valamikor sokat jártam az író utolsó lakásának környékén. Óbuda Templom utcájának ódon-szép földszintes háza között gyakran láttam elsuhanni a szavak búcsúzó varázslóját. Kedves barátom lakott ott, így sokszor emlegettük *Krúdy Gyula* föltámadó regényalakjait, színes kalapos hölgyeit.

Rengeteget dolgozott Krúdy, virasztó éjjeleket töprengett át, mégis filléres gondokkal küszködött. Lakbérhátraléka szaporodott, kikapcsolták a villanyát, végrehajtók és hiteltelzők zavarták. Elhagyva rég a Margit-szigeti szállodát-szanatóriumot, ősplatánlombos csendjét, már a halállal élt együtt. De nagy lánggal égette magát, itt-ott kiegészítve a kivételes életművet, örök hajósként készült utolsó útjára.

„Szomorúfűzfehéren” - ahogyan *Czine Mihály* írta *Huszárik Zoltán* csodás filmje kapcsán. Krúdy-novelákat vászonra vinni nyaktörő vállalkozásnak tűnt, de kivételesen sikerült. *A Szindbádnak*, mint a legtöbb Krúdy-regénynek, alig van cselekménye, valóságos alakjai is időtlenné lesznek, és álombeli tájak felé sodródnak.

A százharmincöt éve született és nyolcvan évvel ezelőtt -1933. május 12-én - meghalt Krúdy húsz esztendőn át bolyongott, kereste föltámadó emlékeit. Észrevétlenül összeszította a jelent és a múltat, a nehéz valóságot és a könnyű álmot. A Szindbád-film maradéktalanul megidézte a nagy író feledésbe hulló világát. *Latinovits Zoltán*, mintha érezte volna korai halálát, egyik legnagyobb alakítását nyújtotta. Sokféle szín, hangulat kelt életre, veszendő szavak és különös ízek. Nemcsak a koravén kapitányt, de egy kicsit Rezeda Kázmért és Szomjas Gusztit is viszontlátjuk. Ámuló szívvel hallgatjuk az új és új meséket, véget nem érő történeteket.

Krúdyt találóan nevezték magányos lovagnak. Különös, büszke férfi volt; távol tartotta magát minden irodalmi csoportosulástól. Sok keresés, kísérlet után *A vörös postakocsi* hozta meg számára a közönségsikert. A forradalmak idején közírói szerepet is vállalt. Az 1920-as évektől a realizmus irányába nyitott, míg végleg meg nem találta a valóság és képzelet határán mozgó ábrázolást.

Kortársai (*Ady Schöppflin*, *Kosztó*

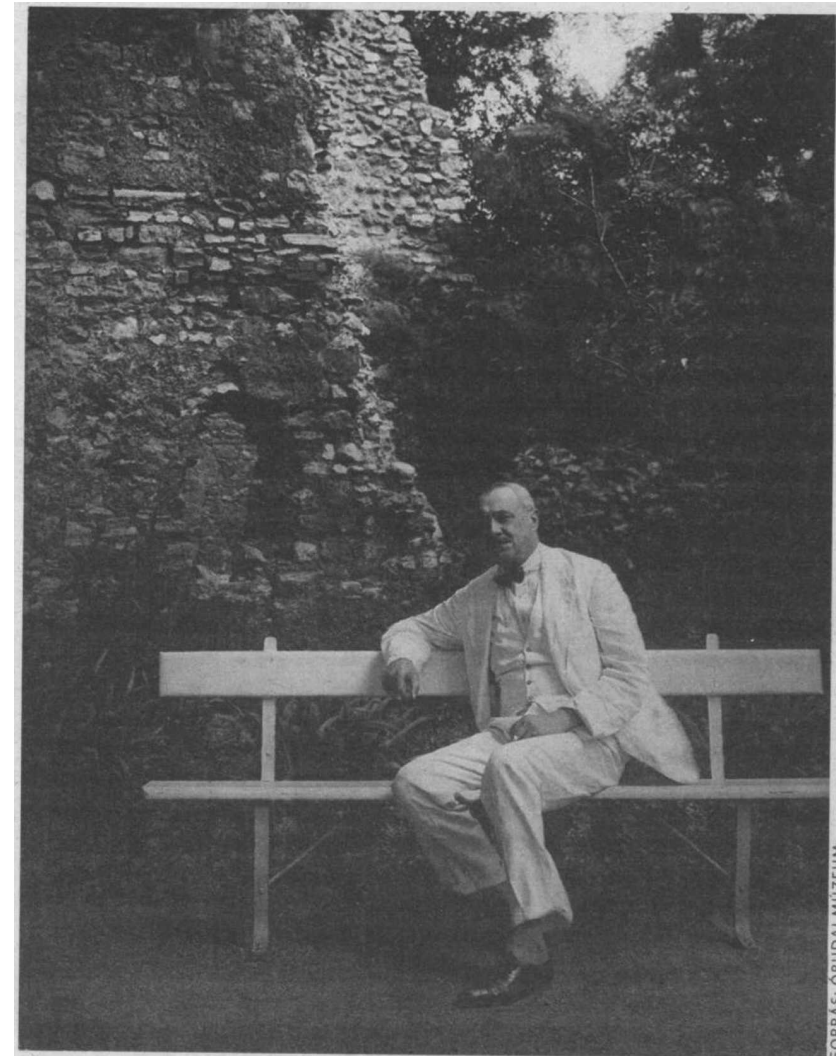
lányi, *Móricz*, *Márai*) a legnagyobbak között tartották számon. Több mint hatvan regényt, mintegy háromezer novellát, több száz ifjúsági elbeszélést és négy színművet írt. Annak ellenére, hogy örökös szegénységtől és korai haláltól szorongatott életet élt.

Fáradt szívvel teremtette utolsó, legtisztább alakmását, Szindbádot. Írt, bár egyre jobban elszigetelődött, kiszorították őszi zsoldáros könyveit a harmincas évek sikerkötetei. Nyolcvan esztendeje, 1933-ban halt meg, ötvenöt évesen.

A 20. századi regény és novella történetében talán *Móricz Zsigmond* versenghet vele. Ha európai mércével mérjük, *Prousthoz*, *Joyce-hoz*, *Kafkához* nem sorolhatjuk, nem futotta erejéből nagyregényre. Mégis jelentős alkotó.

Talán *Féja Géza* fogalmazott a legpontosabban: „Nem értette kora, a konzervatívok éppen úgy nem tudtak mit kezdeni vele, mint a forradalmárok. Krúdy a holnapután írója, alakja egyre növekszik, s a jövőben talán a legnagyobb magyar prózaíróként szemléli majd benne.”

• FENYVESI FÉLIX LAJOS

Krúdy élet-képek címmel az Óbudai Múzeum rendhagyó köztéri kiállítást rendezett az óbudai Krúdy-évhez kapcsolódóan. A kiállítás helyszíne: 1033 Budapest, Fő tér - Kórház utca. A kiállítás megtekinthető október 15-éig.